

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Limburg

Moestuin en erf van de watermolen

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed | Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Titel:	Moestuin en erf van de watermolen
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Heers
Deelgemeente:	Heks
Bron:	Schepping: 2014-02-24 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134320
Coördinaten:	Breedte: 5.35791680471 Lengte: 50.768049383

Primaire tekst

Bebloemd voorerf, sober boerenerf en moestuin als overtuin bij een stil gelegde 17de-eeuwse watermolen op de Herk met 19de-eeuwse stallen en dienstgebouwen, fraai voorbeeld van een traditionele, sobere en functionele aanleg met aandacht voor nut en voor sier.

De watermolen is een einde 13-eeuwse stichting van de abdij van Villers, die in het dorp ook het Monnikhof bouwde. Later hoort de molen tot het hoger gelegen kasteeldomein Hex, waarvoor hij de waterbevoorrading regelde. De molen ligt op 300 meter van één der bronnen van de Herk of Molenbeek, die in de loop van de 19de eeuw in een metalen goot werd gelegd voor het bewaard ijzeren overslagrad. Het molenhuis, de molenaarswoning en de stalvleugels liggen achteruit ten opzichte van de straat en zijn gegroepeerd aan drie zijden van een gekasseid erf. Er is een voorerf, deels als tuin aangelegd, en een overtuin waar de rechthoekige moestuin is aangelegd.

Het voorerf wordt nu jammerlijk gedomineerd door een op een opgehoogd perceel opgetrokken woning. Het erf werd deels geasfalteerd en deels in grijze steenslag gelegd. De voet van de gevel bestaat uit een haagje van kort gehouden forsythia en tegen de gevel groeit een oude leipeer met Onze-LieveVrouwekapelletje. In het plantenbed groeit er aster, hortensia, lelietje-van-dalen, phlox en enkele rozen, een keuze die traditiegewijs in elk seizoen kleur en geur garandeert. Verder is er een rond bloemenperk van margriet in het erf uitgespaard.

Een witgeschilderd poorthek, links van het huis, leidt naar het achteraan gelegen boerenerf. Het heeft een gietijzeren zuil met bolbekroning als hekpijler uit de 19de eeuw en stijl- en regelwerk van geklonken bandijzer uit de eerste helft van de 20ste eeuw. Het langwerpige boerenerfje had aanvankelijk enkel een strook kasseien tegen de drie vleugels en twee korte paadjes van kassei naar de overtuin; de bestrating werd naderhand in het midden aangevuld met kleinere, waaivormig gelegde kasseien, met een prachtig resultaat. Twee hekjes aan weerszijde van het haakse dienstgebouw, zijn eveneens van witgeschilderd bandijzer en geven toegang tot de overtuin met wc-huisje.

De overtuin (aan de overzijde van de beek) is nog steeds bewerkt als moestuin met groenten, bloemen en fruitbomen, maar noch de molen noch de boerderij zijn in bedrijf. Het geheel stelt een zeldzaam voorbeeld van een eenvoudige, authentieke en functionele aanleg bij traditionele bestanddelen en bouwwijzen.

Auteur: De Maegd, Christiane

Auteur: Van den Broeck, Myriam

Datum: 2007

Titel Text: Tuin bij de watermolen

Grafische documenten

Voorerf van de watermolen van Heks, traditioneel ingericht voor nut en sier (Vlaamse Gemeenschap, 01-01-2007, ©Vlaamse Gemeenschap)

Moestuin bij de watermolen van Heks (Vlaamse Gemeenschap, 26-09-2007, ©Vlaamse Gemeenschap)

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/3875>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121143>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/32097>

Beknopte karakterisering

Typologie: erven, hekken, leifruit, moestuinen

Context: watermolens